

Львівський національний університет імені Івана Франка
(повна назва вищого навчального закладу)
Географічний факультет

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-педагогічної роботи
Зубрицька М.О.
“ ” 2011 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

_____ (шифр і назва навчальної дисципліни)
галузі знань 6.040104, 7.04010401, 8.04010401 природничі науки
_____ (шифр і назва галузі знань)
напряму підготовки 6.040104, 7.04010401, 8.04010401 „Географія”
_____ (шифр і назва напряму підготовки)
для спеціальності (тей) 6.040104, 7.04010401, 8.04010401 „Географія”
_____ (шифр і назва спеціальності (тей))
спеціалізації _____
_____ (назва спеціалізації)
факультету географічного факультету
_____ (назва інституту, факультету, відділення)

Кредитно-модульна система
організації навчального процесу

Програма затверджена
На засіданні Вченої ради факультету
Протокол № _____ від
“ ” _____ 2011 р.

Декан факультету
доц. Біланюк В.І.
“ ” _____ 2011 р.

1. ВСТУП

Наскрізна програма практики студентів за напрямом підготовки «Географія» (освітньо-кваліфікаційний рівень - "бакалавр", "спеціаліст", "магістр") є основним навчально-методичним документом, який визначає усі аспекти проведення практик. Програма забезпечує єдиний комплексний підхід до організації практик, їх системність, неперервність і послідовність навчання студентів.

Студенти напряму «Географія» географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка проходять такі практики:

- у II семестрі ("бакалавр") - навчальну практику тривалістю 4 тижні;
- у IV семестрі ("бакалавр") - навчальну практику тривалістю 4 тижні;
- у VI семестрі ("бакалавр") - виробничу практику тривалістю 4 тижні;
- у VII семестрі ("бакалавр") - педагогічну практику тривалістю 4 тижні;
- у IX семестрі ("спеціаліст") - виробничу практику тривалістю 4 тижні;
- у X семестрі ("спеціаліст") - педагогічну практику тривалістю 6 тижні;
- у X семестрі ("спеціаліст") - виробничу практику тривалістю 6 тижні;
- у IX семестрі ("магістр") - виробничу практику тривалістю 4 тижні;
- у X семестрі ("магістр") - асистентську практику тривалістю 6 тижні.

Базами для проведення навчальних практик є географічні стаціонари університету: Чорногірський географічний стаціонар (сmt. Ворохта Івано-Франківської обл.), Шацький біолого-географічний стаціонар (м. Шацьк, Волинської обл.), Дністровський географічний стаціонар (сmt. Єзупіль Івано-Франківської обл.), природні, антропогенні територіальні системи, промислові підприємства, підприємства сфери обслуговування, установи різних форм управління, навчальні заклади, наукові лабораторії факультету. Для проведення виробничої практики методом стажування студентів використовуються установи різного профілю діяльності (статистичні, природоохоронні, землеуправління, наукові та ін.), навчальні заклади, наукові лабораторії факультету, громадські організації та інші об'єкти, що пов'язані з організацією та управлінням відповідного профілю міста Львова та області, інших областей на основі договорів з навчальними закладами. Виробнича практика є поглибленням та закріпленням теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, практичних навичок, ознайомлення безпосередньо в установі, організації, на підприємстві виробничим процесом і технологічним циклом виробництва, відпрацювання вмінь і навичок з спеціальності, а також збір матеріалу для виконання дипломної (магістерської) роботи. Педагогічна практика є завершальним етапом у професійній підготовці студентів освітньо-кваліфікаційного рівня "спеціаліст", студенти поновлюють і збагачують власний педагогічний досвід, виробляють індивідуальний стиль педагогічної діяльності, оволодівають професійною майстерністю, виконують завдання, спрямовані на формування спеціальних умінь, знань і компетенцій. Асистентська практика для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр" проводиться на кафедрах напряму «Географія» і пов'язується з набуттям студентами навиків викладацької роботи.

Студенти зобов'язані пройти практики у встановлені навчальним планом терміни, виконати програму практик, скласти визначений програмою звіт. Під час практики студенти повинні дотримуватися встановлених правил техніки безпеки.

Керівники практики від кафедр забезпечують організацію і проведення практик відповідно до навчального плану, наскрізної і робочих програм практик, проводять інструктажі студентів та контролюють дотримання ними правил техніки безпеки, контролюють проходження практики, оцінюють її результати відповідно до поданих студентами звітів.

2. МЕТА ПРАКТИК

2.1. Навчальна топографічна практика (II семестр, бакалавр)

Метою практики є:

- поглиблення і закріплення теоретичних знань і практичних навичок роботи студентів з геодезичними приладами, навчання прийомам виконання топографічних зйомок і оформлення їх результатів у вигляді топографічних планів, профілів;

- ознайомлення з організацією робіт при польових геодезичних роботах, виконання топографічної зйомки, геодезичних обчислень і вимірів, оформлення польових і камеральних матеріалів у вигляді звіту, набуття навичок самостійної організаторської і практичної діяльності, розвиток ініціативи і виробничої дисципліни при бригадному способі виконання польових робіт.

У результаті проходження практики студенти повинні:

Знати: будову і перевірки геодезичних інструментів, мірних і інших приладів, основні види топографічних робіт (теодолітну зйомку, технічне нівелювання, тахеометричну і окомірну зйомки, барометричне нівелювання).

Вміти: користуватися геодезичними інструментами і проводити їх перевірки, виконувати нескладні зйомки і нівелювання, вирішувати на місцевості прості геодезичні задачі, проводити необхідні розрахунково-графічні роботи, оформляти план місцевості, будувати висотні профілі.

Набути навичок: в організації польових топографічних робіт, аналізі польових матеріалів і їх камеральній обробці, побудові топографічних планів.

2.2. Міжзональна загальногеографічна практика (II семестр, бакалавр)

Мета практики полягає у вивченні зонально-провінційної структурної організації географічного середовища України та окремих його геокомпонентів (геологічного середовища, рельєфу, клімату, гідрологічних умов, ґрунтового покриву, рослинних формацій, ландшафтів); виявлення просторових закономірностей зміни структури, морфології та властивостей окремих геокомпонентів у зв'язку із змінами зонально-провінційних умов України; вивчення закономірностей формування і організації природно-господарських комплексів України у зв'язку із особливостями поєднання природно-ресурсного і господарського потенціалів країни; виявлення і фіксація спектру основних глобальних і регіональних екологічних, господарських та економічних проблем, загальна оцінка сучасної екологічної ситуації в різних регіонах

України (Львівська, Тернопільська, Хмельницька, Вінницька, Черкаська, Кіровоградська, Миколаївська, Херсонська області, АР Крим) на підставі польового нагляду та опису різних еколого-географічних об'єктів.

Міжзональний розділ загально-географічної практики проводять способом загального маршрутного зонально-провінційного аналізу зміни природних умов і регіонального рекогносцирувального вивчення окремих геокомпонентів географічного середовища. У кожному із центрів рекогносцирувального маршруту студенти-практиканти досліджують окремі складові або комплекс типових і унікальних ландшафтів і господарсько-туристичних об'єктів.

Головні завдання практики:

- закріплення, поглиблення теоретичних знань, набутих у ході аудиторного та самостійного вивчення базових дисциплін, застосування здобутих знань та умінь на практиці;

- закріплення та розширення практичних знань і навичок, набутих у процесі практичної роботи з маршрутним дослідженням географічних і господарських об'єктів;

- навчитися самостійно провадити польові географічні дослідження, а також узагальнювати та аналізувати зібраний фактичний матеріал;

- ознайомитися зі спектром головних регіональних геоекологічних проблем України;

- проаналізувати типи та особливості структури типових і унікальних ландшафтів, урбанізованих, промислових, гірничовидобувних, сільськогосподарських, лісогосподарських, історико-культурних, сакральних і природоохоронних об'єктів України;

- вивчення сучасного стану туристичної індустрії та ринку туристичних послуг, перейняття передового досвіду управлінських та виробничих процесів у туристичному бізнесі;

- зібрання та опрацювання фактичного матеріалу, його узагальнення, набуття навичок аналітично-конструктивного опрацювання та самостійного дослідження в перспективі у формі курсової, дипломної та іншого виду студентської наукової роботи.

Студенти повинні знати:

- просторову та функціональну організацію типових і унікальних ландшафтів за маршрутом слідування;

- механізм функціонування складних природно-антропогенних комплексів у різних регіонах країни;

- внутрішньосистемні зв'язки між різними геокомпонентами в типових ландшафтах різних природних зон, підзон і провінцій;

- характер і направленість домінуючих і супутніх фізико-географічних процесів і явищ;

- екологічні проблеми і наслідки господарського використання природно-ресурсного потенціалу країни в регіональному зрізі;

- історію формування ландшафтно-господарської структури різних регіонів країни.

Вміти:

- обрати ефективні методи, отримати необхідну статистичну і технологічну документацію щодо польових та камеральних досліджень географічних об'єктів;

- проводити польові і камеральні дослідження різних за внутрішньою організацією і функціональністю об'єктів географічного середовища;

- аналізувати особливості функціонування окремих географічних об'єктів та їхніх складових відповідно їхньому розташування, взаємодії з іншими об'єктами;

- виявляти взаємозв'язки і взаємовпливи між географічними процесами і явищами;

- діагностувати окремі процеси і явища в середині географічних об'єктів.

- вести документацію дослідження, користування довідковою літературою, технологічною і статистичною інформацією.

Набути навичок:

- ведення польового щоденника;

- експедиційного спостереження за характерними рисами і змінами навколишнього природного і господарського середовища;

- комплексної оцінки природних і господарських об'єктів;

- застосування експедиційних, польових, стаціонарних і камеральних методів дослідження географічних об'єктів.

2.3. Навчальна комплексна фізико-економіка географічна практика практика (геологічний розділ, бакалавр, II семестр)

Метою практики є: закріпити набуті теоретичні знання з курсу «Геологія загальна та історична».

Головні завдання практики:

- отримати навички і уміння виконання польових та камеральних робіт під час геологічних досліджень території проходження практики;

- ознайомити з геологічною будовою, рельєфом, проявом сучасних морфодинамічних процесів (карст, суфозія, зсуви, лінійний розмив, площинна ерозія тощо) території проходження практики;

- ознайомити з методикою геологічного картографування, зокрема:

- описувати геологічні розрізи;

- оцінювати відносний вік порід;

- описувати елементи залягання гірських порід;

- локалізувати джерела підземних вод;

- визначати морфометричні характеристики рельєфу;

- виявляти зв'язки рельєфу з геологічною будовою;

- аналізувати ділянки розвитку сучасних морфодинамічних процесів.

- аналізувати отримані у польових умовах геологічні та геоморфологічні дані.

У результаті проходження практики студенти повинні:

Знати: методи, методiku та особливості геологічних досліджень на підготовчому, польовому та камеральному етапах, геологічну будову

доантропогенових та антропогенових відкладів, гідрогеологічні та геоморфологічні умови району практики, правила безпечного виконання робіт.

Вміти:

- орієнтуватися на місцевості;
- наносити геологічні об'єкти на топографічну карту;
- вести польову документацію;
- визначати і описувати породи;
- користуватися геологічним компасом;
- будувати геологічні колонки і розрізи;
- проводити геологічну кореляцію розрізів;
- виявляти взаємозв'язки між фізико-географічними умовами, рельєфом і геологічною будовою.

Набути навички:

- планування досліджень у польових і камеральних умовах;
- проведення геологічних досліджень;
- підготовки звіту за результатами виконаних польових геологічних досліджень.

2.4. Навчальна комплексна фізико-економіко-географічна практика (грунтовий розділ, бакалавр, II семестр)

Мета практики:

- закріплення теоретичних основ, набутих упродовж аудиторного (лекції і лабораторні роботи) та самостійного вивчення курсу “Географія ґрунтів з основами ґрунтознавства”;
- ознайомлення з природними умовами у межах території досліджень, ґрунтовим покривом і домінуючими типами ґрунтів;
- ознайомлення зі структурою земельних ресурсів у межах території досліджень, агроекологічним станом ґрунтів, впливом антропогенної діяльності на стан і властивості ґрунтів як компоненту довкілля.

Головні завдання практики:

- за літературними джерелами дати характеристику умов ґрунтоутворення у межах території дослідження;
- ознайомитися з матеріалами стосовно генезису основних типів ґрунтів досліджуваної території;
- здійснити польові маршрутні дослідження ґрунтів, закласти ключові розрізи;
- провести морфологічне вивчення будови генетичного профілю основних типів ґрунтів у межах території дослідження;
- здійснити відбір зразків ґрунту (по генетичних горизонтах) та монолітів ґрунту для подальших лабораторно-аналітичних досліджень і поповнення колекції ґрунтів у музеї ґрунтознавства;
- ознайомити студентів з основами картографування ґрунтового покриву у межах території досліджень;
- оформлення і захист звіту за ґрунтовий розділ навчальної практики.

Студенти повинні знати:

- умови ґрунтоутворення у межах території дослідження;
- методику проведення польових маршрутних ґрунтово-географічних обстежень;
- літературні, фондові та картографічні матеріали стосовно майбутнього району ґрунтово-географічного обстеження;
- методику закладання різних типів ґрунтових виробіток (основних розрізів, напіврозрізів, прикопок).
- характеристики модальних типів ґрунтів у межах території дослідження.

Вміти:

- аналізувати літературні джерела з метою ознайомлення з геологічною і геоморфологічною будовою досліджуваної території, що дозволяє об'єктивно охарактеризувати властивості ґрунтоутворних порід, особливості рельєфу та їхній вплив на властивості ґрунтів і структуру ґрунтового покриву;
- аналізувати літературні джерела з метою вивчення клімату, гідрологічних режимів, рослинного і тваринного світу і наслідків антропогенної діяльності у межах території досліджень;
- методично правильно закладати опорні розрізи у межах території досліджень;
- виконувати прив'язку ґрунтових розрізів з використанням традиційних і дистанційних методів прив'язки (GPS);
- застосовувати різні способи реєстрації ґрунтових розрізів у щоденниках і бланках опису та на картографічній основі;
- визначати характер рельєфу, стан поверхні ґрунту, закипання від 10% хлоридної кислоти, глибину залягання ґрунтових вод;
- використовувати методику морфологічного дослідження ґрунтів.
- застосовувати загальні підходи до складання великомасштабної карти елементарної ділянки ландшафту.

Набути навичок:

- використовувати матеріали попередніх ґрунтових обстежень, опрацьовують літературні, фондові та картографічні матеріали стосовно майбутнього району ґрунтово-географічного обстеження;
- проведення рекогносцирувальних досліджень у межах майбутньої території досліджень;
- проведення ґрунтово-географічних обстежень у межах території досліджень;
- діагностування основних типів ґрунтів території дослідження;
- виділення генетичних горизонтів та опису їх морфологічних ознак (кожен студент у польовому щоденнику записує результати власних досліджень);
- відбору індивідуальних і змішаних зразків для проведення подальшого лабораторно-аналітичного дослідження ґрунтів.
- систематизації і узагальнення зібраного упродовж підготовчого та польового етапів практики матеріалу;
- оформлення та захисту звіту за даний розділ практики.

2.5. Навчальна комплексна фізико-економіко-географічна практика (геоморфологічний розділ, бакалавр, IV семестр)

Метою геоморфологічного розділу практики є: закріпити теоретичні знання, отримані студентами при вивченні теоретичної частини курсу “Геоморфологія”, ознайомлення з методикою геоморфологічного картографування та набуття практичних навиків в організації і проведенні геоморфологічних досліджень.

Головні завдання геоморфологічного розділу:

1. Ознайомити студентів з основними формами рельєфу на території району практики. Вивчити геолого-геоморфологічну будову району практики.

2. Виявити зв'язок геоморфологічної будови з іншими компонентами природного середовища: тектонікою, геологією, літологічним складом порід, кліматом, рослинним покривом тощо.

3. Набути навиків польового вивчення геоморфологічних об'єктів та документуванні результатів їхнього вивчення:

а) навчити студентів виконувати польові геоморфологічні дослідження, зокрема:

- описувати різноманітні форми рельєфу;
- описувати і вивчати розрізи четвертинних відкладів;
- наносити на топографічну карту форми рельєфу;
- робити зарисовки форм рельєфу;
- проводити кореляцію геоморфологічних поверхонь;
- визначати морфометричні і морфологічні особливості форм рельєфу;
- користуватися аерофотознімками.

б) навчити проводити аналіз отриманих польових і фондових геоморфологічних матеріалів:

- складати геоморфологічну карту, будувати профілі;
- використовувати результати дешифрування аерофотознімків;
- використовувати матеріали попередніх досліджень території;
- проводити геоморфологічний опис.

4. Оволодіти навиками геоморфологічного картування територій.

5. Освоїти методику камеральних робіт по обробці зібраного польового матеріалу.

Студенти повинні знати: методику, методи та особливості геологічних досліджень на підготовчому, польовому та камеральному етапах; природні умови району практики; геологічну і геоморфологічну будову території; правила безпечного виконання робіт.

Вміти:

- орієнтуватися на місцевості;
- користуватися топографічними і геоморфологічними картами, аерофотознімками;
- вести польову документацію;
- наносити на топографічну карту форми рельєфу;
- виявляти взаємозв'язки між фізико-географічними умовами, рельєфом і геологічною будовою;
- описувати різноманітні форми рельєфу;

- визначати морфометричні і морфологічні особливості форм рельєфу;
- описувати і вивчати розрізи четвертинних відкладів;
- проводити кореляцію геоморфологічних поверхонь;
- складати геоморфологічну карту, будувати профілі;
- проводити геоморфологічний опис.

Набути навичок:

- організації і планування досліджень у польових і камеральних умовах;
- проведення геоморфологічних досліджень;
- узагальнення і обробки зібраного польового матеріалу, підготовки звіту за результатами виконаних польових геоморфологічних досліджень.

2.7. Навчальна комплексна фізико-економіко-географічна практика (геоботанічний розділ, бакалавр, IV семестр)

Метою геоботанічного розділу є:

- навчити студентів у своїй практичній діяльності досліджувати рослинний покрив певної території шляхом збирання та опрацювання фактичного матеріалу, його узагальнення, набуття навичок аналітично-конструктивного опрацювання та самостійного дослідження;

- збирання, гербаризації та визначення рослин за визначником;
- оволодіння методикою опису фітоценозів, присвоєння назв асоціаціям та виділення меж їхнього поширення;

- виконання геоботанічних описів та проведення картографування фітоценозів;

- аналізування особливостей флористичного складу та фітоценотичного різноманіття території;

- встановлення закономірностей просторового поширення рослинності на досліджуваній території залежно від біотичних, абіотичних та антропогенних чинників.

У результаті проходження геоботанічного розділу студенти повинні знати:

- сучасний рослинний покрив території дослідження, закономірності поширення рослинності залежно від біотичних, абіотичних та антропогенних чинників;

- методику опису фітоценозів, присвоєння назв асоціаціям та виділення меж їхнього поширення;

- українські і латинські назви типових рослин, поширених на досліджуваній території;

- методику складання геоботанічної корти-схеми та побудови геоботанічного профілю;

- головні напрямки і системи заходів у галузі охорони довкілля.

Вміти:

- описувати фітоценози, присвоювати назви асоціаціям та виділяти межі їхнього поширення;

- попередньо опрацювати та аналізувати літературні та картографічні джерела інформації щодо закономірностей поширення рослинного покриву досліджуваної території;

- розробляти алгоритм геоботанічних польових та лабораторно-аналітичних досліджень;

- проводити польові геоботанічні дослідження;

- закладати гербарій зібраних рослин

- визначати за визначниками українську та латинську назву рослин;

- користуючись вихідними даними польових досліджень в лабораторно-аналітичних умовах аналізувати вплив різноманітних чинників на поширення рослинного покриву досліджуваної території;

- укладати карти-схеми та геоботанічний поширення рослинних асоціацій;

- визначати та рекомендувати головні напрями і системи заходів у галузі охорони довкілля.

Набути навичок:

- проведення польових геоботанічних досліджень;

- опрацювання та аналізу необхідної інформації для успішного вирішення поставлених завдань і розроблення алгоритму польових та лабораторно-аналітичних досліджень;

- визначення українських та латинських назв рослин за визначником;

- укладання карти-схеми поширення рослинних асоціацій та геоботанічного профілю;

- визначення та рекомендування головних напрямів і системи заходів у галузі охорони довкілля.

2.8. Навчальна комплексна фізико-економіко-географічна практика (екологічний розділ, бакалавр, IV семестр)

Екологічний розділ

Метою екологічного розділу практики є:

- навчити студентів у своїй практичній діяльності оцінювати вплив автотранспорту на стан повітряного середовища урбанізованої території за різний період доби,

- укладати карти-схеми ступеня забрудненості атмосферного повітря відпрацьованими газами (за концентрацією CO) на ділянках магістральних вулиць,

- розробляти і рекомендувати головні напрями і системи заходів у галузі охорони довкілля.

У результаті проходження екологічного розділу студенти повинні знати:

- матеріальну та соціальну сутність негативного впливу забруднення атмосферного повітря відпрацьованими газами від автотранспорту на самопочуття мешканців м. Львова і геокомпоненти довкілля;

- методику оцінки забруднення атмосферного повітря відпрацьованими газами від автотранспорту (CO);

- класифікацію завантаженості вулиць автотранспортом за інтенсивністю руху;
- залежність ступеня забрудненості атмосферного повітря від типу забудови, рельєфу місцевості, напрямку вітру, вологості й температури повітря;
- г) класифікацію (групування) геоекологічних карт та базову основу їх укладання;
- д) головні напрями і системи заходів у галузі охорони довкілля.

Вміти:

- обрати ефективну методику оцінки забруднення атмосферного повітря відпрацьованими газами від автотранспорту (СО);
- контролювати стан атмосферного повітря за допомогою контактних, дистанційних і розрахункових методів;
- попередньо опрацьовувати та аналізувати необхідну еколого-статистичну інформацію для успішного вирішення поставлених завдань і розроблення алгоритму польових та лабораторно-аналітичних досліджень;
- проводити польові дослідження завантаженості вулиць автотранспортом;
- користуючись вихідними даними польових досліджень в лабораторно-аналітичних умовах аналізувати та оцінювати ступінь забрудненості атмосферного повітря відпрацьованими газами від автотранспорту (СО) на ділянках магістральних вулиць;
- укладати карти-схеми ступеня забрудненості атмосферного повітря відпрацьованими газами (за концентрацією СО) на ділянках магістральних вулиць м. Львова.
- визначати та рекомендувати головні напрями і системи заходів у галузі охорони довкілля.

Набути навичок:

- обрання ефективної методики оцінки забруднення атмосферного повітря відпрацьованими газами від автотранспорту (СО) на магістральних вулицях міста, а також використання різних методів вирішення поставлених завдань;
- опрацювання та аналізу необхідної еколого-статистичної інформації для успішного вирішення поставлених завдань і розроблення алгоритму польових та лабораторно-аналітичних досліджень;
- проведення польових досліджень завантаженості вулиць автотранспортом, аналізу та оцінки ступеня забрудненості атмосферного повітря відпрацьованими газами від автотранспорту (СО) на ділянках магістральних вулиць;
- укладання карт-схем ступеня забрудненості атмосферного повітря відпрацьованими газами (за концентрацією СО) на ділянках магістральних вулиць міст.
- визначення та рекомендування головних напрямів і системи заходів у галузі охорони довкілля.

2.9. Навчальна комплексна фізико-економіко-географічна практика (економіко-географічний розділ, бакалавр, IV семестр)

Метою економіко-географічного розділу є:

- закріпити і поглибити знання з суспільно-географічних теоретичних дисциплін: “Основи суспільної географії”, “Історія географічної науки”, “Техніко-економічні основи виробництва”;

- ознайомити студентів з суспільно-географічним комплексом території; набути навички дослідження населеного пункту, окремого підприємства, виробничої і соціальної інфраструктури, транспортного комплексів, геополітичної, гео економічної ситуації, проблем території; оволодіти методикою польових суспільно-географічних досліджень та камерального опрацювання зібраного матеріалу;

- зібрання та опрацювання фактичного матеріалу, його узагальнення, набуття навичок аналітично-конструктивного опрацювання та самостійного дослідження;

- ознайомлення з просторовою організацією мікрорайонів Львова;

- відображення результатів дослідження у формі письмового звіту, графічних і картографічних моделей.

У підсумку проходження економіко-географічного розділу студенти повинні знати:

- основні принципи і методи організації польових досліджень суспільно-географічної системи міста, його адміністративних районів;

- чинники та проблеми формування і розвитку сучасної функціонально-компонентної та функціонально-територіальної структури міста;

- зміни територіальної організації Львова в результаті підготовки до чемпіонату “Євро-2012”.

Вміти:

- обрати ефективні методи, отримати необхідну статистичну, технологічну документацію щодо польових та камеральних досліджень;

- виконувати суспільно-географічний профіль вулиці для вивчення адміністративного району міста;

- аналізувати соціально-економічний розвиток конкретного підприємства;

- створювати картофхеми за даними власних спостережень мікрорайону міста;

- аналізувати функціонально-компонентну та функціонально-територіальну структуру адміністративного району великого міста.

Набути навичок:

- планування досліджень у польових і камеральних умовах;

- проведення польових суспільно-географічних досліджень;

- збору матеріалів для оцінки розвитку сакральних, культурних, торговельних закладів і промислових підприємств;

- узагальнення зібраної інформації;

- побудови суспільно-географічного профілю вулиці для вивчення адміністративного району міста, визначення оптимального перспективного розвитку суспільно-географічних об’єктів.

2.10. Навчальна комплексна фізико-економіко-географічна практика (ландшафтний розділ, бакалавр, IV семестр)

Метою ландшафтного розділу є:

- формуванні у студентів конкретного уявлення про географічний ландшафт та його морфологічні одиниці як об'єкт дослідження комплексної фізичної географії;

- засвоєнні студентами основ методики великомасштабного ландшафтного картографування та профілювання і комплексного дослідження фації.

Головні завдання:

- закріплення, поглиблення теоретичних знань, набутих у ході аудиторного та самостійного вивчення ландшафтознавства, застосування здобутих знань та умінь на практиці;

- закріплення та розширення практичних знань і навичок, набутих у процесі практики з ландшафтознавства;

- збирання та опрацювання фактичного матеріалу, його узагальнення, набуття навичок аналітично-конструктивного опрацювання та самостійного дослідження в перспективі у формі курсової, дипломної та іншого виду студентської наукової роботи.

Студенти повинні знати:

- основні принципи і методи організації польових великомасштабних ландшафтознавчих досліджень;

- ландшафтоформуючі чинники території дослідження;

- ландшафтну будову території дослідження і ключової ділянки;

- взаємозв'язки між компонентами ландшафтних комплексів і між ландшафтними комплексами;

- антропогенні трансформації ландшафтних комплексів території дослідження.

Вміти:

- виконувати польові ландшафтні дослідження;

- опрацьовувати зібраний фактичний матеріал, узагальнювати його;

- аналізувати ландшафтну будову території.

- аналізувати вплив антропогенної діяльності на вертикальну та горизонтальну будову ландшафтних комплексів.

Набути навичок:

- складання ландшафтної карти-гіпотези;

- розробки оптимальних маршрутів польового дослідження;

- вибирати репрезентативні ландшафтні комплекси і місця точок комплексного опису фації;

- оконтурення ландшафтних комплексів;

- заповнення бланків комплексного опису фації і заповнення польових щоденників;

- складання остаточної ландшафтної карти і легенди до неї;

- побудови ландшафтного профілю.

- детально вивчають методичні рекомендації, навчальну програму практики, отримують інформацію про звітну документацію з практики.

2.11. Навчальна комплексна фізико-економіко-географічна практика (гідрологічний розділ, бакалавр, IV семестр)

Мета гідрологічного розділу є:

- закріплення теоретичних знань, практичних навичок і вмінь, отриманих студентами в лекційних курсах, лабораторних заняттях з курсу «Загальна гідрологія»;

- оволодіння методами польових гідрологічних досліджень, отримання фактичного матеріалу, його систематизація, узагальнення і написання наукових звітів.

Головні завдання розділу:

- закріпити теоретичні знання, практичні навички і вміння, отримані студентами в лекційних курсах, на лабораторних і інших видів аудиторних занять;

- оволодіти методами польових досліджень – збору фактичного матеріалу, його систематизації, узагальнення і підготовки наукових звітів;

- розширення кола теоретичних понять і практичних вмінь, як бази для вивчення наступних фізико-географічних, економіко-географічних і методичних дисциплін;

- розвитку у студентів географічного мислення, вміння виявити і аналізувати причинно-наслідкові зв'язки між різними природними процесами і явищами, компонентами природи і господарською діяльністю людей.

Студенти повинні знати:

- теоретичні і методичні основи курсу «Загальна гідрологія», їх основні поняття та практичні навички проведення гідрологічних вимірювань;

- основні принципи і методи організації гідрологічних досліджень.

Вміти:

- виконувати гідрологічні дослідження;

- опрацьовувати зібраний фактичний матеріал, узагальнювати його;

- аналізувати гідрологічний режим на території дослідження.

Набути навичок:

- написання текстової частини звіту мікрокліматичного розділу практики;

- складання опису досліджуваної ділянки ріки;

- проведення гідрометричних робіт;

- обчислення витрат ріки і інших характеристик стоку;

- вивчення водного режиму ріки за даними водомірного поста, що знаходиться поблизу місця проведення практики (побудова гідрографа і річного графіку рівня води).

2.12. Навчальна комплексна фізико-економіко-географічна практика (мікрокліматичний розділ, бакалавр, IV семестр)

Метою мікрокліматичного розділу є:

- закріплення теоретичних знань, практичних навичок і вмінь, отриманих студентами в лекційних курсах, лабораторних заняттях з курсу «Метеорологія та кліматологія», «Топокліматологія».

- оволодіння методами польових топокліматичних досліджень – спостереження на ТКДФ, отримання фактичного матеріалу, його систематизація, узагальнення і написання наукових звітів;

- розвиток у студентів географічного мислення, вміння виявити і аналізувати причинно-наслідкові зв'язки між впливом процесів теплообміну і вологообміну на функціонування природних геосистем, залежність цих впливів на господарську діяльність людей, вироблення рекомендацій до адаптації різноманіття топокліматів геосистем до різних видів господарювання.

Головні завдання розділу:

- розширити і закріпити знання про структуру атмосфери, її єдність і взаємозв'язок із іншими оболонками Землі. Студенти під час практики отримують навички організації і проведення спостережень, метеорологічних робіт, обробки зібраного фактичного матеріалу;

- студенти повинні набути навичок проведення шкільних екскурсій, маршрутних мікрокліматичних спостережень, діяльності в географічного гуртка, краєзнавчих походах. Ознайомлюються з основами аналізу топоклімату;

- закріпити теоретичні знання, практичні навички і вміння, отримані студентами в лекційних курсах з курсу «Метеорологія та кліматологія», «Топокліматологія»;

- оволодіти методами польових мікрокліматичних досліджень – проведення вимірювань в ТКДФ, систематизації, узагальнення отриманих даних, підготовка наукових звітів;

- розширення кола теоретичних понять і практичних вмінь, як бази для вивчення наступних фізико-географічних, економіко-географічних і методичних дисциплін;

- розвиток у студентів географічного мислення, вміння виявити і аналізувати причинно-наслідкові зв'язки між процесами теплообміну і вологообміну, метеорологічними явищами з компонентами геосистем і господарською діяльністю людини;

- адаптація вмінь і навик отриманих при проведенні практики до практичних занять, які широко використовуються в середній школі і в позакласній краєзнавчій роботі вчителями географії;

- формування навиків виявлення ролі компонентів геосистем в динаміці метеорологічних величин приземного шару повітря та земної поверхні.

Студенти повинні знати:

- теоретичні і методичні основи курсу «Метеорологія і кліматологія», їх основні поняття та практичні навички проведення мікрокліматичних вимірювань.

- розуміти основні закономірності взаємодії чинників кліматоутворення і формування топоклімату в регіоні проведення практики.

- вибір способів дослідження топокліматів тестової ділянки (маршрутний, по профілю, в ТКДФ, за допомогою автоматичних реєстраторів).

- основні риси топокліматичних особливостей тестової ділянки практики (основні метеорологічні характеристики топоклімату).

- добовий і річний розподіл основних метеорологічних характеристик, їх взаємодію та взаємозалежність.

- основні риси клімату регіону, залежність від ландшафтної структури території.

- місце клімату території проведення практики в системі кліматичного районування регіонального і глобального рівня.

- механізми взаємодії клімату і топокліматів території з господарською діяльністю людини.

Вміти:

- здійснювати літературний аналіз основних рис і закономірностей клімату регіону проведення практики.

- прив'язувати топоклімати в ТКДФ до схем кліматичного районування та ландшафтної карти території дослідження.

- самостійно здійснювати вибір ТКДФ (місця проведення мікрокліматичних вимірювань) для характеристики топокліматів території досліджень в залежності від практичної направленості досліджень.

- проводити в повному обсязі мікрокліматичні спостереження в термін вимірювання.

- здійснювати статистичне опрацювання метеорологічної інформації за результатами мікрокліматичних досліджень.

- прив'язувати мікрокліматичні спостереження в ТКДФ до кліматичного ряду базової станції регіону.

- здійснювати графічне оформлення результатів дослідження, опис графіків, статистично опрацьовувати метеорологічну інформацію, шукати взаємозв'язки метеорологічних величин в добовому ході.

- складати топокліматичну карту трансепту відповідно ландшафтної структури.

- вміти застосовувати отримані результати для вироблення практичних рекомендацій і їх застосування в господарській і природоохоронній діяльності.

Набути навичок:

- написання тестової частини звіту мікрокліматичного розділу практики

- здійснювати вибір ТКДФ для оптимального виявлення функціональних і просторових закономірностей диференціації топокліматів.

- проведення вимірних робіт в ТКДФ.

- статистичного, графічного опрацювання метеорологічної інформації і написання тестової частини звіту.

- аналізувати топокліматичні особливості в функціональній структурі геосистем.

- надавати рекомендації в покращенні структури і способів господарювання в регіоні дослідження.

2.13. Навчальна комплексна фізико-економіко-географічна практика (гірський розділ, бакалавр, IV семестр)

Метою гірського розділу є:

- ознайомити студентів із закономірностями диференціації природних умов у горах, з типовими й унікальними природними територіальними комплексами Українських Карпат на рівні висотних місцевостей, стрій, підурочищ;

- ознайомити студентів з практикою господарювання в гірських умовах (лісове господарство, рекреація тощо), організацією і веденням заповідної справи;

- формування основ методики експедиційних комплексно- географічних досліджень на маршрутах і профілях;

- формування у студентів навиків: 1) підготовки 3-4-х денних маршрутних досліджень в гірських умовах; 2) організованого пересування із спорядженням у складі групи; 3) облаштування табору й організації побуту в польових умовах; 4) наукових спостережень і ведення щоденника під час перебування у маршруті.

Головні завдання розділу:

- засвоїти теоретичну інформацію про принципи й особливості ландшафтного, геоморфологічного і геоботанічного районування Українських Карпат;

- ознайомитись з найбільш цікавими геологічними, геоморфологічними, гідрологічними об'єктами і сучасними фізико-географічними процесами, поширенням різних типів рослинності у Чорногірському масиві, закономірностями їх розповсюдження у залежності від біотичних, абіотичних і антропогенних чинників, які зумовлюють зміну висотної поясності в Українських Карпатах;

- під час маршрутів оглянути основні природні об'єкти та оцінити рекреаційні ресурси Чорногори, а також виявити ступінь рекреаційного навантаження на геоконспекти території;

- ознайомитись із минулим і сучасним господарським використанням Чорногірського масиву та його наслідками;

- ознайомитись з історією туристичної та природоохоронної діяльності у Чорногорі;

- виявити причини існуючих антропогенних порушень у функціонуванні гірських природних комплексів;

- оволодіти необхідними навичками для проведення туристичних походів (підготовка спорядження і техніка проходження гірських високогірних територій, орієнтування на місцевості, розбивка намету та розкладання вогнища, комплектування аптечки, надання першої медичної допомоги, тощо);

- зібрати матеріал для написання і оформлення звіту про розділ практики.

Студенти повинні знати:

- основні закономірності формування природних комплексів Чорногори;

- історію формування Чорногірського масиву;

- історико-етнографічна характеристика, господарське освоєння та охорона природи Чорногори;

- цільове призначення, режим охорони, функціональне зонування територій біосферних заповідників і національних природних парків та правила поведінки у їх межах;

- методичні основи організації і проведення гірського маршруту;

- характеристику багатоденного та основних радіальних маршрутів медичне забезпечення гірського походу та перша медична допомога.

Вміти:

- закріпити покомпонентні (геологічні, геоморфологічні, гідрологічні, геоботанічні та ін.) та ландшафтні знання і прийоми польових досліджень, а також вміти комплексно їх використовувати під час маршрутних досліджень;

- встановлювати взаємозв'язки між геолого-геоморфологічними, гідрокліматичними і ґрунтово-рослинними ландшафтотвірними чинниками, які

особливо яскраво проявляються у гірських ландшафтах та їх морфологічній структурі, а також шляхом власних спостережень оцінити еколого-економічну ефективність ведення різних типів природокористування (вівчарство, лісове господарство, селітебне використання, рекреація і туризм, заповідна справа тощо) в гірських умовах;

- організувати та проводити багатоденні і одноденні пішохідні гірські маршрути;

- дотримуватись правил і техніки руху під час маршруту, вибору місць для розбиття табору, культури організації побуту на стоянках і у таборі;

- дотримуватись правил поведінки на природно-заповідних територіях та засвоєння основ охорони здоров'я і надання першої медичної допомоги.

2.14. Виробнича практика (фізична географія, бакалавр, VI семестр)

Мета та завдання практики:

Закріпити і застосувати на практиці знання з теорії і методики фізичної географії і ландшафтознавства набуті під час аудиторних занять; здобути навиків комплексних загальнонаукових і прикладних ландшафтних досліджень; стажуючись у навчальних, науково-дослідних, проектно-пошукових, господарських, природоохоронних, освітніх чи інших установах, підприємствах або організаціях провести на конкретній території фахове фізико-географічне дослідження з конкретної наукової чи прикладної проблеми, спрямоване на її вирішення.

Головні завдання практики:

- ознайомитися з організаційними основами і методиками комплексних польових (експедиційних, напівстаціонарних чи стаціонарних) фізико-географічних чи геоекологічних (еколого-географічних) досліджень, загальнонаукового і прикладного велико- та середньомасштабного ландшафтного та геоекологічного картографування, методами комп'ютерного опрацювання і аналізу фондових матеріалів;

- вивчити фізико-географічні умови досліджуваної території: 1) положення її в системі фізико-географічне районування (ландшафт, область, край); 2) фактори ландшафтотворення (рельєф, геологічна будова, четвертинні відклади, клімат, внутрішні води, ґрунти, рослинний покрив і тваринний світ); 3) ландшафтну структуру, особливості генезису, історії розвитку і динаміки природних територіальних комплексів, сучасні фізико-географічні процеси; 5) характер антропогенних навантажень на природні територіальні комплекси та їх сучасний стан; 6) проблеми раціонального використання і охорони природних територіальних комплексів;

- ознайомитись з роботою виробничої установи де проходить практика, взяти участь у польових і камеральних роботах, зібрати необхідні польові і фондові матеріали відповідно до теми практики;

- провести спеціальні дослідження спрямовані на реалізацію індивідуальної дослідницької теми;

- провести попереднє опрацювання зібраних польових і фондових даних і підготувати наступні звітні матеріали: 1) звірені у виробничій установі посвідчення про відрядження і щоденник практики; 2) письмовий звіт, який

містить у вступній частині інформацію про місце практики, зміст виконаних робіт і перелік зібраних матеріалів, а в основній – інформацію про природні територіальні комплекси досліджуваної території (завдання 2) та попередні результати проведених досліджень згідно теми практики (завдання 4), а також додаток до письмового звіту з фактичними матеріалами (обсяг текстової частини звіту 10-12 сторінок).

Додаток до звіту включає: карти фактичного матеріалу, польові загальнонаукові і прикладні карти та профілі на територію досліджень і ключові ділянки, польовий щоденник, бланки комплексного дослідження фацій і урочищ, виписки, таблиці, копії з фондів матеріалів виробничих установ і організацій, фотографії, зразки гірських порід, гербарій та інші фактичні дані.

Студент повинен знати:

- теоретичні засади комплексних ландшафтознавчих загальнонаукових і прикладних досліджень;

- методику картографування і дослідження властивостей природних територіальних комплексів;

- основні властивості та закономірності поширення природних компонентів - гірських порід (геологічна будова і рельєф), повітря (клімат), поверхневих вод, ґрунтів, рослинного і тваринного світу;

- основні властивості і закономірності поширення ландшафтних комплексів.

Вміти:

- самостійно проводити польові фізико-географічні дослідження;

- систематизувати і узагальнювати зібрані матеріали;

- представляти матеріали у картографічній формі, у вигляді таблиць, графіків тощо;

- створювати бази даних за допомогою комп'ютерної техніки та геоінформаційних технологій;

- комплексно характеризувати територію, фізико-географічні об'єкти та явища;

- встановлювати взаємозв'язки, залежності і закономірності, робити наукові висновки;

- розробляти рекомендації прикладного характеру.

Набути навичок:

- комплексних загальнонаукових і прикладних ландшафтних досліджень;

- створення загальнонаукових і прикладних ландшафтних карт - ландшафтно-інвентаризаційних, оціночних, рекомендаційних, прогнозних та інших;

- укладання ландшафтних профілів;

- ведення польової документації - польового щоденника, бланків комплексних загальнонаукових і прикладних досліджень фацій і урочищ, журналів і книг гідрометеорологічних, фенологічних та інших стаціонарних і напівстаціонарних спостережень, створення реєстрів зразків порід, рослин тощо;

- опрацювання фондів (картографічних, цифрових, звітних та інших) фактичних даних;
- створення комп'ютерних баз даних;
- оформлення наукових звітів за результатами власних досліджень;
- оцінки природного потенціалу ландшафтних комплексів та придатності їх для тих чи інших видів господарського використання чи охорони.

2.15. Виробнича практика (кафедра геоморфології та палеогеографії, бакалавр, VI семестр)

Мета практики - набути навиків самостійного проведення геоморфологічних і палеогеографічних досліджень, закріпити та поглибити теоретичні знання з спеціальних і профільюючих загальних дисциплін II-го і III-го курсів: «Загальна геоморфологія», «Методика польових геоморфологічних досліджень», «Геоморфологічне картографування», «Екзогенні процеси», «Структурна геоморфологія», «Кліматична геоморфологія», «Неотектоніка», «Вступ до палеогеографії плейстоцену» та ін.

Головні завдання практики:

- всебічне ознайомлення з організацією виробничих і науково-дослідних робіт базових організацій;
- набуття практичних навиків і вміння застосовувати теоретичні знання на практиці, в експедиційних умовах;
- навчитися аналізувати і узагальнювати дані попередніх досліджень, самостійно проводити польові дослідження;
- збір фондів і польових фактичних матеріалів для підготовки і захисту звіту та написання дипломної роботи.

Студенти повинні знати:

- методику й методи підготовчих, польових та камеральних геоморфологічних і палеогеографічних досліджень;
- програму практики й індивідуальні завдання;
- основні літературні джерела з області своїх досліджень;
- географічну характеристику району досліджень, у тім числі його геологічну будову, гідрогеологічні та геоморфологічні умови;
- правила безпечного виконання польових робіт.

Вміти:

- збирати й узагальнювати матеріали експедиційних, стаціонарних і експериментальних досліджень;
- працювати з інструментами і приладами, необхідними для успішного виконання індивідуальних завдань;
- вести польову документацію;
- виконувати спеціальне картографування, розробляти і складати легенди спеціальних, у т.ч. геоморфологічних карт, здійснювати палеогеографічні реконструкції;
- виконувати камеральну обробку зібраних польових матеріалів.

Набути навичок:

- самостійного проведення геоморфологічних і палеогеографічних досліджень;
- опису точок спостережень і інших видів ведення польової документації;
- використання спеціальних картографічних матеріалів, роботи з топографічною картою в польових умовах; роботи з використання літературних джерел і фондових матеріалів, складання звіту ;
- користування різними приладами та інструментами;
- виділяти геологічні тіла, геоморфологічні і палеогеографічні та наносити їх на топографічну карту;
- характеризувати геологічну й геоморфологічну будову місцевості;
- підготовки й оформлення наукового звіту.

2.16. Виробнича практика (кафедра географії України, бакалавр, VI семестр)

Мета практики – закріпити теоретичні знання студентів, навчити застосовувати їх на конкретному робочому місці, сприяти оволодінню сучасними методами й прийомами наукового аналізу суспільно-географічних процесів, сприяти засвоєнню і закріпленню професійних навичок тощо.

Завдання виробничої практики:

- збирання, систематизація та узагальнення інформації (літературної, статистичної), необхідної для написання курсових і дипломних робіт;
- проведення необхідних спостережень й експериментів, первинна обробка статистичних даних;
- апробація ідей та задумів наукового дослідження, що будуть виноситися на захист (підготовка тез доповіді, участь у наукових конференціях, підготовка до участі у конкурсі студентських наукових робіт та інших стипендіальних програмах);
- виконання конкретного обсягу роботи в рамках трудового процесу бази виробничої практики.

В результаті проходження практики студенти повинні знати: принципи та методи комплексних географічних досліджень, сучасну спеціальну наукову літературу із досліджуваної проблематики, можливі застосування результатів дослідження; дотримуватися правил техніки безпеки і охорони праці на всіх етапах роботи.

Вміти: вести самостійний пошук наукової інформації з питання, що вивчається; аналізувати результати дослідження, оформляти звіт про проходження практики.

Набувати навички: самостійної наукової роботи та творчого пошуку в географічних дослідженнях, використання наукової літератури та картографічних матеріалів, організації виробничої та науково-дослідної роботи, виконання аналізу отриманих результатів, їх коректування і опрацювання рекомендацій.

2.17. Виробнича практика (кафедра економічної і соціальної географії, бакалавр, VI семестр)

Мета практики:

- закріпити теоретичні знання із дисциплін та курсів, вивчених студентами за увесь період навчання, особливо економіко- і політико географічного спрямування;

- зібрати інформацію про об'єкт дослідження (регіон, поселення, підприємство), його історію, сучасний стан та пріоритети на майбутнє;

- використати теоретичні знання для проведення аналізу діяльності обраного об'єкта за допомогою різних методів дослідження, зокрема картографічних і математичних;

- на основі зібраної та проаналізованої інформації сформулювати звіт, включаючи у нього перелік відповідей на питання, поданих у плані.

Головні завдання практики:

- закріплення, поглиблення теоретичних знань, набутих у ході аудиторного та самостійного вивчення базових дисциплін, застосування здобутих знань та умінь на практиці;

- закріплення та розширення практичних знань і навичок, набутих у процесі практики з маршрутного дослідження суспільно-географічних об'єктів;

- зібрання та опрацювання фактичного матеріалу, його узагальнення, набуття навичок аналітично-конструктивного опрацювання та самостійного дослідження в перспективі у формі курсової, дипломної та іншого виду студентської наукової роботи.

Студенти повинні знати:

- види компонентної і територіальної організації визначення особливостей генези і функціонування об'єктів дослідження;

- особливості розвитку різних форми просторової організації суспільства у досліджуваному районі, області, місті;

- особливості використання сучасних інформаційних технологій та ГІС представлення об'єкта дослідження;

- теоретичні та практичні аспекти проведення аналізу структури і функцій об'єкта дослідження;

- теоретичні та практичні аспекти проведення аналізу функціонування об'єкта за матрицею SWOT.

Вміти:

- зібрати інформацію стосовно діяльності об'єкта дослідження, аналізувати та робити висновки на основі зібраної інформації;

- працювати із сучасними технологіями збору та аналізу інформації, вміти структурувати дані та відображати їх у таблицях, схемах, рисунках, картосхемах;

- визначити стратегію подальшого розвитку об'єкта;

- визначити функції досліджуваного об'єкта;

- провести аналіз виробничої і маркетингової діяльності досліджуваного об'єкта;

- провести аналіз діяльності об'єкта за матрицею SWOT.

Набути навичок:

- комунікації, взаємодії із різними відділами та рівнями влади у місцях локалізації об'єкта;

- набуття нових зв'язків, знайомств та використання їх у своєму професійному зростанні;
- формування, структурування та подачі інформації згідно наперед складеного плану.

2.18. Виробнича практика (кафедра раціонального використання природних ресурсів і охорони природи, бакалавр, VI семестр)

Метою практики є:

- поглиблення та закріплення знань з теоретичних дисциплін;
- вивчення використання і охорони природних ресурсів, перспектив їх розвитку,
- аналіз практичного досвіду діяльності організації й управління природоохоронною діяльністю у Львові:
- дослідження регіональних природоохоронних особливостей Львівської області.

У підсумку проходження практики студенти повинні знати:

- теоретико-методологічні основи наукового пізнання еколого-географічних систем;
- загальнонаукові, міждисциплінарні та конкретно-наукові методи дослідження, розуміти їхній зміст і підходи до застосування;
- основні засади та методичні підходи до вивчення еколого-географічних ситуацій на різних рівнях у тому числі і точковому (для окремих підприємств).
- організацію, особливості управління, технології функціонування підприємств міста Львова та Львівської області;
- вимоги національних державних стандартів, для того щоб порівнювати зібрані статистичні дані з стандартними;
- проблематику використання та охорони природних ресурсів.

Вміти:

- обрати ефективні методи, отримати необхідну статистичну, технологічну документацію щодо польових та камеральних досліджень;
- проводити польові і камеральні дослідження об'єктів природоохоронного профілю, природних ресурсів регіону;
- аналізувати особливості функціонування об'єктів природоохоронного профілю згідно з їхнім розташуванням та взаємодією з іншими об'єктами;
- виявляти оптимальні варіанти перспективного розвитку природних ресурсів та природоохоронної діяльності підприємств;
- здійснювати аналіз природних ресурсів і особливостей організації, управління, технології функціонування природоохоронної діяльності підприємств;
- характеризувати просторову організацію природоохоронної діяльності регіону;
- вести документацію дослідження, користування довідковою літературою, технологічною і статистичною інформацією.

Набути навичок:

- планування досліджень у польових і камеральних умовах;

- аналізуванню і оцінюванню природних ресурсів, а також структури, організації, управління та технології підприємств і природоохоронних територій;

- визначення оптимального перспективного розвитку природно-заповідного фонду регіону та окремих об'єктів і територій ПЗФ, використання та охорони природних ресурсів.

2.19. Педагогічна практика (VII семестр, бакалавр)

Мета педагогічної практики □ формування необхідних педагогічних умінь і компетенцій в оптимально наближених до роботи за фахом умовах, практична підготовка педагогів-географів, здатних працювати в загальноосвітніх закладах за традиційними та інноваційними педагогічними технологіями, творчий розвиток майбутніх вчителів географії.

Головними завданнями педагогічної практики студентів 4-го курсу є:

- поглиблення зв'язку теоретичних знань з психолого-педагогічних дисциплін з практичними вимогами реального педагогічного процесу, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних і виховних завдань, формування у студентів психологічної готовності до роботи в школі;

- вироблення у майбутніх вчителів педагогічних умінь та навичок практичної роботи в школі;

- ознайомлення з сучасним станом навчально-виховної роботи і передовим досвідом у школі, співпраця з вчителями та класними керівниками;

- оволодіння сучасними методами і формами педагогічної діяльності, інноваційними технологіями навчання;

- вивчення індивідуальних і вікових особливостей школярів, специфіки навчально-виховної роботи з учнями 6-10 класів;

- виховання професійних якостей особистості майбутнього вчителя.

В результаті проходження педпрактики студент повинен вміти:

- планувати навчальні заняття з географії відповідно до дидактичних цілей, змістових особливостей шкільних курсів географії та віково-психологічних особливостей учнів;

- проводити уроки географії з використанням традиційних та інноваційних технологій навчання;

- оцінювати діяльність учнів за критеріями, визначеними у концепції загальної середньої освіти;

- проводити позаурочні заходи з географії з урахуванням всіх компонентів навчально-виховного процесу;

- аналізувати проведені навчальні заняття;

- характеризувати психологічні особливості учнів;

- вести й оформляти шкільну документацію.

Набути навичок:

- когнітивну, яка передбачає використання педагогічної теорії і понять, а також знань, набутих з досвіду;

- функціональну (педагогічно-географічну);

- особистісну, яка передбачає поведінкові уміння в конкретній ситуації;

- етичну, яка передбачає наявність певних особистісних і професійних цінностей.

2.20. Виробнича практика (кафедра економічної і соціальної географії, спеціаліст, IX семестр)

Мета практики:

- поглиблення і закріплення теоретичних знань, отриманих студентами у вузі, підготування до самостійної, пошукової роботи;
- практична підготовка студентів до самостійної роботи у прикладних сферах суспільної географії;
- засвоєння практичних навиків роботи;
- накопичення досвіду самостійної роботи згідно вибраного фаху;
- збір та опрацювання фактичного матеріалу для написання дипломної роботи.

Головні завдання практики:

- поглибити і закріпити навички самостійної пошукової наукової праці з урахуванням характеру досліджуваного об'єкта;
- навчитися самостійно систематизувати інформацію;
- створювати картографічні і математичні моделі, робити на їх основі наукові висновки.

Студенти повинні знати:

- законодавчі та інструктивні документи в сфері соціально-економічної і політичної діяльності;
- сучасні форми підприємницької діяльності;
- проблеми виконання організаційної та аналітичної роботи в об'єктах дослідження;
- особливості роботи управління об'єктами дослідження, особливо на рівні обласних і районних адміністрацій обласної адміністрації.

Вміти:

- прогнозувати та аналізувати можливості виникнення негативних та позитивних тенденцій розвитку об'єктів дослідження на різних територіальних рівнях;
- аналізувати основні показники функціонування і на їх основі прогнозувати перспективи роботи об'єкта дослідження;
- аналізувати тенденції розвитку та перспективи об'єкта у міжнародному і внутрішньодержавному поділі та інтеграції;
- визначати доцільність використання зарубіжного досвіду стосовно умов роботи конкретного підприємства, фірми, підрозділу чи установи;
- оформляти документи, що стосуються питань діяльності об'єкта;
- підбирати, аналізувати, систематизувати нормативно-правові, інформаційні, звітні і статистичні матеріали.

Набути навичок:

- систематизації, закріплення й розширення навичок студентів за фахом;
- проведення самостійного наукового дослідження;
- виконання дипломної роботи.

2.21. Виробнича практика (кафедра геоморфології і палеогеографії, спеціаліст, IX семестр)

Мета практики – закріплення та поглиблення теоретичних знань зі спеціальних та профільюючих предметів, що вивчались упродовж III-IV-го курсів, набуття вмінь практичної роботи в наукових установах і організаціях геолого-геоморфологічного та природоохоронного профілів, збір інформації про будову рельєфу (аналіз „геоморфологічної тріади“ – морфології, генезису, віку), характер поширення і розвитку сучасних рельєфотвірних процесів і їх вплив на господарську діяльність людини, оволодіння методами розробки рекомендацій з управління геоморфологічними системами, зокрема, з проблем природокористування. Обов'язковим моментом є врахування особливостей регіонів практики та установ і організацій, на базі яких студенти її проходять. Основними регіонами геоморфологічних і палеогеографічних досліджень студентів здебільшого є Українські Карпати, Волино-Подільська височина і Поліська рівнина.

Головні завдання практики:

- всебічне ознайомлення з організацією виробничих і науково-дослідних робіт базових організацій;
- набуття та закріплення практичних навиків і вмінь застосовувати теоретичні знання на практиці, в експедиційних умовах;
- навчитися аналізувати і узагальнювати дані попередніх досліджень, самостійно проводити польові дослідження;
- збір фондкових і польових фактичних матеріалів для підготовки і захисту звіту та написання дипломної роботи.

Студенти повинні знати:

- методику й методи підготовчих, польових та камеральних геоморфологічних і палеогеографічних досліджень;
- програму практики й індивідуальні завдання;
- основні літературні джерела з області своїх досліджень;
- географічну характеристику району досліджень, у тім числі його геологічну будову, гідрогеологічні та геоморфологічні умови;
- правила безпечного виконання польових робіт.

Вміти:

- збирати й узагальнювати матеріали експедиційних, стаціонарних і експериментальних досліджень;
- працювати з інструментами і приладами, необхідними для успішного виконання індивідуальних завдань;
- вести польову документацію;
- виконувати спеціальне картографування, розробляти і складати легенди спеціальних, у т.ч. геоморфологічних карт, здійснювати палеогеографічні реконструкції;
- виконувати камеральну обробку зібраних польових матеріалів;
- написати звіт про проходження практики і висвітлену у ньому інформацію використати при написанні магістерської роботи.

Набути навичок:

- самостійного проведення геоморфологічних і палеогеографічних досліджень;
- опису точок спостережень і інших видів ведення польової документації;
- використання спеціальних картографічних матеріалів, роботи з топографічною картою в польових умовах; роботи з використання літературних джерел і фондів матеріалів, складання звіту ;
- користування різними приладами та інструментами;
- виділяти геологічні тіла, геоморфологічні і палеогеографічні та наносити їх на топографічну карту;
- характеризувати геологічну й геоморфологічну будову місцевості;
- підготовки й оформлення наукового звіту.

2.22. Виробнича практика (кафедра раціонального використання природних ресурсів і охорона природи, спеціаліст, ІХ семестр)

Метою практики є:

- систематизація і розширення теоретичних знань;
- набуття практичних навичок самостійної роботи зі спеціальності;
- збір та аналітична обробка матеріалу для написання дипломного проекту (роботи) з вибраної теми.

У результаті проходження практики студенти повиненні:

Знати:

- виробничу і організаційну структуру підприємства (організації), взаємозв'язки організації з іншими підприємствами і ринковими структурами;
- внутрішні та зовнішні комунікації природоохоронного підрозділу підприємства;
- організацію планової роботи на підприємстві, порядок і методику розробки перспективних і поточних планів;
- основи організації і напрямки вдосконалення операційного (у т.ч. екологічного) менеджменту;
- використання економіко-математичних методів і ЕОМ для рішення завдань по оптимізації організації і планування виробництва;
- методи проведення техніко-економічного аналізу діяльності підприємства;
- цілі та принципи управління персоналом підприємства;
- методи мотивації персоналу підприємства до активної природоохоронної діяльності.

Вміти:

- збирати, систематизувати та аналізувати матеріали про роботу підприємства (організації), і його природоохоронного підрозділу;
- самостійно виконувати економічні розрахунки, пов'язані з плануванням діяльності підприємства і його природоохоронного підрозділу;
- складати звіти про роботу підприємства (організації), аналізувати і давати оцінку діяльності організації;
- пропонувати заходи щодо покращення роботи підприємства (організації) і його природоохоронного підрозділу.

Набути навичок:

- вирішення реальних економічних і соціальних задач діяльності підприємства (організації).
- планування досліджень у польових і камеральних умовах.

2.23. Виробнича практика (кафедра фізичної географії, спеціаліст, IX семестр)

Мета та завдання практики:

Закріпити і застосувати на практиці знання з теорії і методики фізичної географії і ландшафтознавства набуті під час аудиторних занять; здобути навиків комплексних загальнонаукових і прикладних ландшафтних досліджень; стажуючись у навчальних, науково-дослідних, проектно-пошукових, господарських, природоохоронних, освітніх чи інших установах, підприємствах або організаціях провести на конкретній території фахове фізико-географічне дослідження з конкретної наукової чи прикладної проблеми, спрямоване на її вирішення.

Головні завдання практики:

- ознайомитися з організаційними основами і методиками комплексних польових (експедиційних, напівстаціонарних чи стаціонарних) фізико-географічних чи геоекологічних (еколого-географічних) досліджень, загальнонаукового і прикладного велико- та середньомасштабного ландшафтного та геоекологічного картографування, методами комп'ютерного опрацювання і аналізу фондових матеріалів;

- вивчити фізико-географічні умови досліджуваної території: 1) положення її в системі фізико-географічне районування (ландшафт, область, край); 2) фактори ландшафтотворення (рельєф, геологічна будова, четвертинні відклади, клімат, внутрішні води, ґрунти, рослинний покрив і тваринний світ); 3) ландшафтну структуру, особливості генезису, історії розвитку і динаміки природних територіальних комплексів, сучасні фізико-географічні процеси; 5) характер антропогенних навантажень на природні територіальні комплекси та їх сучасний стан; 6) проблеми раціонального використання і охорони природних територіальних комплексів;

- ознайомитись з роботою виробничої установи де проходить практика, взяти участь у польових і камеральних роботах, зібрати необхідні польові і фондові матеріали відповідно до теми практики;

- провести спеціальні дослідження спрямовані на реалізацію індивідуальної дослідницької теми;

- провести попереднє опрацювання зібраних польових і фондових даних і підготувати наступні звітні матеріали: 1) завірені у виробничій установі посвідчення про відрядження і щоденник практики; 2) письмовий звіт, який містить у вступній частині інформацію про місце практики, зміст виконаних робіт і перелік зібраних матеріалів, а в основній – інформацію про природні територіальні комплекси досліджуваної території (завдання 2) та попередні результати проведених досліджень згідно теми практики (завдання 4), а також додаток до письмового звіту з фактичними матеріалами (обсяг текстової частини звіту 10-12 сторінок).

Додаток до звіту включає: карти фактичного матеріалу, польові загальнонаукові і прикладні карти та профілі на територію досліджень і ключові ділянки, польовий щоденник, бланки комплексного дослідження фацій і урочищ, виписки, таблиці, копії з фондкових матеріалів виробничих установ і організацій, фотографії, зразки гірських порід, гербарій та інші фактичні дані.

Студент повинен знати:

- теоретичні засади комплексних ландшафтознавчих загальнонаукових і прикладних досліджень;

- методику картографування і дослідження властивостей природних територіальних комплексів;

- основні властивості та закономірності поширення природних компонентів - гірських порід (геологічна будова і рельєф), повітря (клімат), поверхневих вод, ґрунтів, рослинного і тваринного світу;

- основні властивості і закономірності поширення ландшафтних комплексів.

Студент повинен вміти:

- самостійно проводити польові фізико-географічні дослідження;

- систематизувати і узагальнювати зібрані матеріали;

- представляти матеріали у картографічній формі, у вигляді таблиць, графіків тощо;

- створювати бази даних за допомогою комп'ютерної техніки та геоінформаційних технологій;

- комплексно характеризувати територію, фізико-географічні об'єкти та явища;

- встановлювати взаємозв'язки, залежності і закономірності, робити наукові висновки;

- розробляти рекомендації прикладного характеру.

Набути навичок:

- комплексних загальнонаукових і прикладних ландшафтних досліджень;

- створення загальнонаукових і прикладних ландшафтних карт - ландшафтно-інвентаризаційних, оціночних, рекомендаційних, прогнозних та інших;

- укладання ландшафтних профілів;

- ведення польової документації - польового щоденника, бланків комплексних загальнонаукових і прикладних досліджень фацій і урочищ, журналів і книг гідрометеорологічних, фенологічних та інших стаціонарних і напівстаціонарних спостережень, створення реєстрів зразків порід, рослин тощо;

- опрацювання фондкових (картографічних, цифрових, звітних та інших) фактичних даних,

- створення комп'ютерних баз даних;

- оформлення наукових звітів за результатами власних досліджень.

- оцінки природного потенціалу ландшафтних комплексів та придатності їх для тих чи інших видів господарського використання чи охорони.

2.24. Виробнича практика (кафедра географії України, спеціаліст, ІХ семестр)

Мета практики – закріпити теоретичні знання студентів, навчити застосовувати їх на конкретному робочому місці, сприяти оволодінню сучасними методами й прийомами наукового аналізу суспільно-географічних процесів, сприяти засвоєнню і закріпленню професійних навичок тощо.

Завдання практики:

- збирання, систематизація та узагальнення інформації (літературної, статистичної), необхідної для написання курсових і дипломних робіт;

- проведення необхідних спостережень й експериментів, первинна обробка статистичних даних;

- апробація ідей та задумів наукового дослідження, що будуть виноситися на захист (підготовка тез доповіді, участь у наукових конференціях, підготовка до участі у конкурсі студентських наукових робіт та інших стипендіальних програмах);

- виконання конкретного обсягу роботи в рамках трудового процесу бази виробничої практики.

В результаті проходження практики студенти повинні знати: принципи та методи комплексних географічних досліджень, сучасну спеціальну наукову літературу із досліджуваної проблематики, можливі застосування результатів дослідження; дотримуватися правил техніки безпеки і охорони праці на всіх етапах роботи;

Вміти: вести самостійний пошук наукової інформації з питання, що вивчається; аналізувати результати дослідження, оформляти звіт про проходження практики;

Набувати навиків: самостійної наукової роботи та творчого пошуку в географічних дослідженнях, використання наукової літератури та картографічних матеріалів, організації виробничої та науково-дослідної роботи, виконання аналізу отриманих результатів, їх коректування і опрацювання рекомендацій.

2.25. Педагогічна практика (спеціаліст, Х семестр)

Мета педагогічної практики — формування системи професійних знань, умінь і компетенцій, які забезпечують належний рівень самоорганізації професійної діяльності вчителя географії та економіки у типових і нестандартних ситуаціях, ефективне вирішення різноманітних педагогічних завдань.

Головними завданнями педагогічної практики є:

- поглиблення загальнонаукової компетенції (здатності застосовувати основи філософії, психології, педагогіки, сучасних інформаційних технологій до формування географічної та економічної культури учнів);

- поглиблення когнітивної компетенції з психолого-педагогічних та географічно-економічних дисциплін в умовах навчально-виховного процесу загальноосвітньої школи;

- розширення і поглиблення функціональної компетентності вчителя географії та основ економічних знань;
- розвиток інструментальних компетенцій (навичок роботи з технічними засобами навчання, дослідницьких навичок);
- оволодіння інноваційними технологіями навчання географії та економіки;
- оволодіння професійною майстерністю вчителя.

В результаті проходження педпрактики студент повинен знати:

- мету шкільної географії та економіки, їх внесок у загальну середню освіту;
- структуру та зміст шкільної програми з географії та економіки, альтернативні концепції змісту шкільної географії;
- вимоги до організації навчально-пізнавальної діяльності учнів у контексті компетентнісного підходу;
- типологію методів навчання географії та економіки з урахуванням характеру пізнавальної діяльності учнів;
- систему засобів навчання географії та економіки і дидактичні особливості кожного виду цих засобів;
- будову, зміст і методичний апарат підручників з географії та економіки як головних засобів навчання;
- виняткову роль карти як моделі реального світу в процесі навчання географії;
- особливості й тенденції розвитку сучасних уроків з географії та економіки, форми організації навчальної діяльності на уроці;
- суть краєзнавчого принципу навчання географії, його відображення в програмі та підручниках, а також шляхи реалізації в навчальному процесі;
- зміст і організацію навчальних екскурсій;
- вимоги до обладнання кабінету географії, географічного майданчика, екологічної стежки
- значення і шляхи диференційованого підходу до учнів у процесі навчання.

Вміти:

- опиратись на теоретичні психолого-педагогічні та методичні знання, вирішуючи практичні навчально-виховні завдання;
- коректувати зміст навчання, враховуючи поточні суспільні події, умови навчання в класі, розробляти авторські програми;
- вести роботу над формуванням в учнів усіх компонентів змісту шкільної географії та економіки — знань, умінь, досвіду творчої діяльності і емоційно-ціннісного ставлення до світу, до процесу пізнання;
- формувати інформаційно-комунікативну, просторову, підприємницьку компетенції з допомогою інноваційних технологій навчання—кейс-методу, методу мозкової атаки, прийомів критичного навчання.

Набути навичок:

- здійснювати екологічне виховання;
- підбирати засоби навчання відповідно до мети уроку;

- застосовувати різні прийоми роботи з картою;
- проводити уроки із застосуванням мультимедійних засобів навчання;
- поєднувати виклад готової інформації з організацією самостійної діяльності учнів, зокрема дослідницької, включаючи в навчальний процес проблемне навчання;
- планувати і проводити уроки з різною дидактичною метою, а також проблемні уроки;
- поряд з фронтальною та індивідуальною роботою на уроці залучати учнів до колективної форми навчання (роботу в парах, групах, рольових іграх, дискусіях).

2.26. Виробнича практика (кафедра економічної і соціальної географії, магістр, ІХ семестр)

Мета практики:

- поглиблення і закріплення теоретичних знань, отриманих студентами у вузі, підготування до самостійної, пошукової роботи;
- практична підготовка студентів до самостійної роботи у прикладних сферах суспільної географії;
- засвоєння практичних навиків роботи;
- накопичення досвіду самостійної роботи згідно вибраного фаху;
- збір та опрацювання фактичного матеріалу для написання дипломної роботи.

Головні завдання практики:

- поглибити і закріпити навички самостійної пошукової наукової праці з урахуванням характеру досліджуваного об'єкта;
- навчитися самостійно систематизувати інформацію;
- створювати картографічні і математичні моделі, робити на їх основі наукові висновки.

Студенти повинні знати:

- законодавчі та інструктивні документи в сфері соціально-економічної і політичної діяльності;
- сучасні форми підприємницької діяльності;
- проблеми виконання організаційної та аналітичної роботи в об'єктах дослідження;
- особливості роботи управління об'єктами дослідження, особливо на рівні обласних і районних адміністрацій обласної адміністрації.

Вміти:

- прогнозувати та аналізувати можливості виникнення негативних та позитивних тенденцій розвитку об'єктів дослідження на різних територіальних рівнях;
- аналізувати основні показники функціонування і на їх основі прогнозувати перспективи роботи об'єкта дослідження;
- аналізувати тенденції розвитку та перспективи об'єкта у міжнародному і внутрішньодержавному поділі та інтеграції;

- визначати доцільність використання зарубіжного досвіду стосовно умов роботи конкретного підприємства, фірми, підрозділу чи установи;
- оформляти документи, що стосуються питань діяльності об'єкта;
- підбирати, аналізувати, систематизувати нормативно-правові, інформаційні, звітові і статистичні матеріали.

Набути навичок:

- систематизації, закріплення й розширення навичок студентів за фахом;
- проведення самостійного наукового дослідження;
- виконання дипломної роботи.

2.27. Виробнича практика (кафедра геоморфології і палеогеографії, магістр, IX семестр)

Мета практики – закріплення та поглиблення теоретичних знань зі спеціальних та профілюючих предметів, що вивчались упродовж III-IV-го курсів, набуття вмінь практичної роботи в наукових установах і організаціях геолого-геоморфологічного та природоохоронного профілів, збір інформації про будову рельєфу (аналіз „геоморфологічної тріади“ – морфології, генезису, віку), характер поширення і розвитку сучасних рельєфотвірних процесів і їх вплив на господарську діяльність людини, оволодіння методами розробки рекомендацій з управління геоморфологічними системами, зокрема, з проблем природокористування. Обов'язковим моментом є врахування особливостей регіонів практики та установ і організацій, на базі яких студенти її проходять. Основними регіонами геоморфологічних і палеогеографічних досліджень студентів здебільшого є Українські Карпати, Волино-Подільська височина і Поліська рівнина.

Головні завдання практики:

- всебічне ознайомлення з організацією виробничих і науково-дослідних робіт базових організацій;
- набуття та закріплення практичних навиків і вмінь застосовувати теоретичні знання на практиці, в експедиційних умовах;
- навчитися аналізувати і узагальнювати дані попередніх досліджень, самостійно проводити польові дослідження;
- збір фондкових і польових фактичних матеріалів для підготовки і захисту звіту та написання дипломної роботи.

Студенти повинні знати:

- методику й методи підготовчих, польових та камеральних геоморфологічних і палеогеографічних досліджень;
- програму практики й індивідуальні завдання;
- основні літературні джерела з області своїх досліджень;
- географічну характеристику району досліджень, у тім числі його геологічну будову, гідрогеологічні та геоморфологічні умови;
- правила безпечного виконання польових робіт.

Вміти:

- збирати й узагальнювати матеріали експедиційних, стаціонарних і експериментальних досліджень;

- працювати з інструментами і приладами, необхідними для успішного виконання індивідуальних завдань;
- вести польову документацію;
- виконувати спеціальне картографування, розробляти і складати легенди спеціальних, у т.ч. геоморфологічних карт, здійснювати палеогеографічні реконструкції;
- виконувати камеральну обробку зібраних польових матеріалів;
- написати звіт про проходження практики і висвітлену у ньому інформацію використати при написанні магістерської роботи.

Набути навичок:

- самостійного проведення геоморфологічних і палеогеографічних досліджень;
- опису точок спостережень і інших видів ведення польової документації;
- використання спеціальних картографічних матеріалів, роботи з топографічною картою в польових умовах; роботи з використання літературних джерел і фондів матеріалів, складання звіту;
- користування різними приладами та інструментами;
- виділяти геологічні тіла, геоморфологічні і палеогеографічні та наносити їх на топографічну карту;
- характеризувати геологічну й геоморфологічну будову місцевості;
- підготовки й оформлення наукового звіту.

2.28. Виробнича практика (кафедра раціонального використання природних ресурсів і охорони природи, магістр, IX семестр)

Метою практики є:

- систематизація і розширення теоретичних знань;
- набуття практичних навичок самостійної роботи зі спеціальності;
- збір та аналітична обробка матеріалу для написання дипломного проекту (роботи) з вибраної теми.

У результаті проходження практики студенти повиненні знати:

- виробничу і організаційну структуру підприємства (організації), взаємозв'язки організації з іншими підприємствами і ринковими структурами;
- внутрішні та зовнішні комунікації природоохоронного підрозділу підприємства;
- організацію планової роботи на підприємстві, порядок і методику розробки перспективних і поточних планів;
- основи організації і напрямки вдосконалення операційного (у т.ч. екологічного) менеджменту;
- використання економіко-математичних методів і ЕОМ для рішення завдань по оптимізації організації і планування виробництва;
- методи проведення техніко-економічного аналізу діяльності підприємства;
- цілі та принципи управління персоналом підприємства;
- методи мотивації персоналу підприємства до активної природоохоронної діяльності.

Вміти:

- збирати, систематизувати та аналізувати матеріали про роботу підприємства (організації), і його природоохоронного підрозділу;
- самостійно виконувати економічні розрахунки, пов'язані з плануванням діяльності підприємства і його природоохоронного підрозділу;
- складати звіти про роботу підприємства (організації), аналізувати і давати оцінку діяльності організації;
- пропонувати заходи щодо покращення роботи підприємства (організації) і його природоохоронного підрозділу.

Набути навичок:

- вирішення реальних економічних і соціальних задач діяльності підприємства (організації).
- планування досліджень у польових і камеральних умовах.

2.29. Виробнича практика (кафедра фізичної географії, магістр, IX семестр)**Мета практики:**

Закріпити і застосувати на практиці знання з теорії і методики фізичної географії і ландшафтознавства набуті під час аудиторних занять; здобути навиків комплексних загальнонаукових і прикладних ландшафтних досліджень; стажуючись у навчальних, науково-дослідних, проектно-пошукових, господарських, природоохоронних, освітніх чи інших установах, підприємствах або організаціях провести на конкретній території фахове фізико-географічне дослідження з конкретної наукової чи прикладної проблеми, спрямоване на її вирішення.

Головні завдання практики:

- ознайомитися з організаційними основами і методиками комплексних польових (експедиційних, напівстаціонарних чи стаціонарних) фізико-географічних чи геоекологічних (еколого-географічних) досліджень, загальнонаукового і прикладного велико- та середньомасштабного ландшафтного та геоекологічного картографування, методами комп'ютерного опрацювання і аналізу фондових матеріалів;

- вивчити фізико-географічні умови досліджуваної території: 1) положення її в системі фізико-географічне районування (ландшафт, область, край); 2) фактори ландшафтотворення (рельєф, геологічна будова, четвертинні відклади, клімат, внутрішні води, ґрунти, рослинний покрив і тваринний світ); 3) ландшафтну структуру, особливості генезису, історії розвитку і динаміки природних територіальних комплексів, сучасні фізико-географічні процеси; 5) характер антропогенних навантажень на природні територіальні комплекси та їх сучасний стан; 6) проблеми раціонального використання і охорони природних територіальних комплексів;

- ознайомитись з роботою виробничої установи де проходить практика, взяти участь у польових і камеральних роботах, зібрати необхідні польові і фондові матеріали відповідно до теми практики;

- провести спеціальні дослідження спрямовані на реалізацію індивідуальної дослідницької теми;

- провести попереднє опрацювання зібраних польових і фондових даних і підготувати наступні звітні матеріали: 1) завірені у виробничій установі посвідчення про відрядження і щоденник практики; 2) письмовий звіт, який містить у вступній частині інформацію про місце практики, зміст виконаних робіт і перелік зібраних матеріалів, а в основній – інформацію про природні територіальні комплекси досліджуваної території (завдання 2) та попередні результати проведених досліджень згідно теми практики (завдання 4), а також додаток до письмового звіту з фактичними матеріалами (обсяг текстової частини звіту 10-12 сторінок).

Додаток до звіту включає: карти фактичного матеріалу, польові загальнонаукові і прикладні карти та профілі на територію досліджень і ключові ділянки, польовий щоденник, бланки комплексного дослідження фацій і урочищ, виписки, таблиці, копії з фондових матеріалів виробничих установ і організацій, фотографії, зразки гірських порід, гербарій та інші фактичні дані.

Студент повинен знати:

- теоретичні засади комплексних ландшафтознавчих загальнонаукових і прикладних досліджень;

- методику картографування і дослідження властивостей природних територіальних комплексів;

- основні властивості та закономірності поширення природних компонентів - гірських порід (геологічна будова і рельєф), повітря (клімат), поверхневих вод, ґрунтів, рослинного і тваринного світу;

- основні властивості і закономірності поширення ландшафтних комплексів.

Вміти:

- самостійно проводити польові фізико-географічні дослідження;

- систематизувати і узагальнювати зібрані матеріали;

- представляти матеріали у картографічній формі, у вигляді таблиць, графіків тощо;

- створювати бази даних за допомогою комп'ютерної техніки та геоінформаційних технологій;

- комплексно характеризувати територію, фізико-географічні об'єкти та явища;

- встановлювати взаємозв'язки, залежності і закономірності, робити наукові висновки;

- розробляти рекомендації прикладного характеру.

Набути навичок:

- комплексних загальнонаукових і прикладних ландшафтних досліджень;

- створення загальнонаукових і прикладних ландшафтних карт - ландшафтно-інвентаризаційних, оціночних, рекомендаційних, прогнозних та інших;

- укладання ландшафтних профілів;

- ведення польової документації - польового щоденника, бланків комплексних загальнонаукових і прикладних досліджень фацій і урочищ,

журналів і книг гідрометеорологічних, фенологічних та інших стаціонарних і напівстаціонарних спостережень, створення реєстрів зразків порід, рослин тощо;

- опрацювання фондів (картографічних, цифрових, звітних та інших) фактичних даних,
- створення комп'ютерних баз даних;
- оформлення наукових звітів за результатами власних досліджень.
- оцінки природного потенціалу ландшафтних комплексів та придатності їх для тих чи інших видів господарського використання чи охорони.

2.30. Виробнича практика (кафедра географії України, магістр, IX семестр)

Мета практики – закріпити теоретичні знання студентів, навчити застосовувати їх на конкретному робочому місці, сприяти оволодінню сучасними методами й прийомами наукового аналізу суспільно-географічних процесів, сприяти засвоєнню і закріпленню професійних навичок тощо.

Завдання виробничої практики:

- збирання, систематизація та узагальнення інформації (літературної, статистичної), необхідної для написання курсових і дипломних робіт;
- проведення необхідних спостережень й експериментів, первинна обробка статистичних даних;
- апробація ідей та задумів наукового дослідження, що будуть виноситися на захист (підготовка тез доповіді, участь у наукових конференціях, підготовка до участі у конкурсі студентських наукових робіт та інших стипендіальних програмах);
- виконання конкретного обсягу роботи в рамках трудового процесу бази виробничої практики.

В результаті проходження практики студенти повинні знати: принципи та методи комплексних географічних досліджень, сучасну спеціальну наукову літературу із досліджуваної проблематики, можливі застосування результатів дослідження; дотримуватися правил техніки безпеки і охорони праці на всіх етапах роботи.

Вміти: вести самостійний пошук наукової інформації з питання, що вивчається; аналізувати результати дослідження, оформляти звіт про проходження практики;

Набути навички: самостійної наукової роботи та творчого пошуку в географічних дослідженнях, використання наукової літератури та картографічних матеріалів, організації виробничої та науково-дослідної роботи, виконання аналізу отриманих результатів, їх коректування і опрацювання рекомендацій.

2.31. Асистентська практика (магістр, X семестр)

Мета практики:

- формування у студентів системи необхідних педагогічних умінь та навичок, фахових здібностей, особистісно-індивідуального стилю поведінки та діяльності необхідної для майбутньої професії;

- вдосконалення і втілення на практиці знань і вмінь отриманих попередньо від викладачів;

- навчитись планувати навчально-пізнавальну діяльність студентів, організувати її різноманітні види;

- освоїти практичні навички аналізу педагогічних ситуацій.

Головні завдання практики:

- закріпити викладацькі і методичні знання студентів з метою освоєння ними праці асистента у галузі географічного фаху;

- набуття навичок спілкування з студентами;

- навчитися планувати роботу молодого викладача вищого навчального закладу.

Студенти повинні знати:

- необхідну документацію, календарний і тематичний плани, план роботи викладача;

- специфіку методики роботи викладачів;

- особливості планування навчально-пізнавальну діяльність студентів, організувати її різноманітні види;

- психологічні, вікові та індивідуальні особливості студентів.

Вміти:

- розробляти розгорнуті конспекти навчальних занять з дисциплін суспільної, фізичної географії відповідно до навчальної програми;

- застосовувати різні типи методів і прийомів навчання, форми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів;

- проводити психолого-педагогічні дослідження для вивчення особливостей студентів, їхньої поведінки

- на основі власних досліджень та опублікованих матеріалів виявляти закономірності функціонування фізіологічних систем, оволодіння методами порівняльного аналізу результатів власних досліджень.

Набути навичок:

- організації педагогічної діяльності;

- активної психолого-аналітичної діяльності;

- оформляти звіти викладацької діяльності;

- узагальнення та опису отриманих результатів.

3. ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ ПРАКТИК

Зміст і завдання усіх практик визначає керівник практики на основі наскрізної програми і робочих програм практик. Робочі програми практик складаються кафедрами, відповідальними за їхнє проведення, і затверджуються методичною радою географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка.

4. КОНТРОЛЬ ЗА ПРОХОДЖЕННЯМ ПРАКТИКИ

Контроль за роботою студентів під час практики здійснює керівник практики від кафедри, завідувач кафедри, яка забезпечує її проведення, декан географічного факультету або керівник практики від факультету.

Поточний контроль асистентської практики здійснюється методистами шляхом аналізу та оцінки систематичної роботи і залікових навчальних занять студентів. Підсумковий контроль здійснюється у кінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної педагогічної діяльності студентів протягом конкретного періоду. При виставленні диференційованої оцінки студенту враховується рівень теоретичної підготовки майбутнього викладача, якість виконання завдань практики, рівень оволодіння педагогічними вміннями і навичками, акуратність, дисциплінованість, якість оформлення документації та час її подання.

5. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

По закінченні практики студенти оформляють звіт, зміст якого визначається програмами практик. До звіту можуть входити визначені програмами матеріали (карти, результати вимірювання геодезичних, метеорологічних, гідрологічних та інших показників розвитку природних та антропогенних процесів, рекламно-інформаційна, технологічна документація підприємств, організацій, статистична інформація та ін.).

6. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК

Підсумки навчальних, виробничих практик підводяться керівниками практик і обговорюються на засіданні кафедри, яка її забезпечує, на загально факультетській звітній конференції.

Критерії оцінювання практик:

№	Вид контролю	Бали
1	Виконання завдань практики	50
2	Оформлення звіту	20
3	Виступ з доповіддю на захисті практики	10
4	Презентація результатів	10
5	Відповіді на запитання	10
Сума балів		100

Згідно набраної суми балів виставляється оцінка у системі згідно таблиці:

Бал	ECTS	Оцінка	
90-100	A	5	відмінно
81-89	B	4	добре
71-80	C		
61-70	D	3	задовільно
51-60	E		
1-50		2	Незадовільно, можна перездати